

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Petrou Venclovou, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **V. M.**

zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Kiršnerem, LL.M.
sídlem Rumunská 1720/12, 120 00 Praha 2

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, IČO 00006963**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 6. 2025, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 6. 2025, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení je povinna zaplatit žalobkyni náklady řízení k rukám jejího zástupce JUDr. Pavla Kiršnera, LL.M., advokáta, ve výši 12 270 Kč, a to ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalovaná rozhodnutím uvedeným ve výroku tohoto rozsudku podle § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „ZOPSZ“) a podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), zamítla námitky žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí ze dne 24. 2. 2025, č. j. X, a toto rozhodnutí potvrdila. Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobkyni snížena výše invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).
2. Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované včasnou žalobou podanou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť nesouhlasí se snížením stupně invalidity. Tvrdí, že se její zdravotní stav od roku 2023 nezlepšil, naopak se postupně zhoršuje a přibývají další zdravotní komplikace. Přesto různí posudkoví lékaři v krátkých časových rozestupech hodnotili tentýž zdravotní stav odlišně, aniž by jejich závěry byly přesvědčivé a logicky zdůvodněny. Podle žalobkyně nebyly dostatečně zohledněny zejména závažné projevy inkontinence moči, která je podle odborných lékařských zpráv příčinou zásadního omezení její pracovní schopnosti a měla by být rozhodující diagnózou pro určení stupně invalidity. Dále má za to, že posudky neodpovídají závěrům odborných specialistů.
3. Žalobkyně k žalobě přiložila několik lékařských zpráv a navrhla, aby krajský soud zadal posudkové komisi MPSV ČR (dále jen „PK MPSV“) vypracování znaleckého posudku k posouzení stupně invalidity. Rovněž navrhla, aby krajský soud žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
4. Žalovaná se k žalobě nevyjádřila.
5. Krajský soud za splnění podmínek pro rozhodnutí ve věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle právního a skutkového stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že v roce 2023 byl žalobkyni přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, a to na základě posudku OSSZ Pardubice ze dne 21. 12. 2023. Posudková lékařka stanovila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole XIV. (postižení močové a pohlavní soustavy), oddílu A (postižení močové soustavy), položce 8 (inkontinence moče u žen), písm. c) [střední stresová inkontinence] přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), s mírou poklesu pracovní schopnosti ve výši 50 %.
7. Na základě kontrolní lékařské prohlídky byl dne 14. 1. 2025 vypracován posudek Institutu posuzování zdravotního stavu podle § 8 odst. 1 písm. a), odst. 4 ZOPSZ. Uvedený posudek, který byl podkladem prvostupňového rozhodnutí v nyní projednávané věci, stanovil za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (duševní poruchy a poruchy chování), položce 5 (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy), písm. c) [středně těžké funkční postižení,] přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které je stanoveno procentní rozmezí míry

poklesu pracovní schopnosti 25 % - 35 %. Míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně byla uvedeným posudkem o invaliditě určena ve výši 35 %. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu posudková lékařka navýšila míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně o 10 % podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. Podle tohoto posudku tedy celkový pokles pracovní schopnosti žalobkyně činil 45 % a její zdravotní stav odpovídal prvnímu stupni invalidity.

8. V rámci řízení o námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí bylo posudkem Institutu posuzování zdravotního stavu, který byl vypracován dne 27. 5. 2025 na základě § 8 odst. 1 písm. a) a odst. 7 ZOPSZ, za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně stanoveno zdravotní postižení uvedené v kapitole XIV. (postižení močové a pohlavní soustavy), oddílu A (postižení močové soustavy), položce 8 (inkontinence moče u žen), písm. c) [střední stresová inkontinence] přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, s mírou poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu ve výši 45 %. Podle tohoto posudku, který byl podkladem žalovaného rozhodnutí, tak zdravotní stav žalobkyně odpovídal prvnímu stupni invalidity.
9. Krajský soud si vyžádal k důkazu posudek PK MPSV v Hradci Králové v souladu s § 4 odst. 2 ZOPSZ. PK MPSV, v níž jako odborná lékařka zasedala MUDr. T. S., s odborností psychiatrie, v posudku ze dne 3. 12. 2025 dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je vleklý bolestivý syndrom bederní páteře při degenerativních změnách. Toto zdravotní postižení PK MPSV zařadila do kapitoly XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položky 1 (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének) písm. c) [se středně těžkým funkčním postižením] přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně PK MPSV určila ve výši 40 %, tedy na horní hranici rozpětí, a to s ohledem na charakter a rozsah postižení.
10. Vzhledem k dalším přítomným onemocněním, zejména polyneuropatii dolních končetin, anxiousně-depresivní poruchu, stav po oboustranné TEP kyčlí, úžinové syndromy horních končetin a další komorbidity, navýšila PK MPSV míru poklesu pracovní schopnosti o 10 % podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity, tedy celkový pokles pracovní schopnosti žalobkyně činí 50 %. Podle PK MPSV ze zdravotní dokumentace k datu vydání žalovaného rozhodnutí vyplývá, že onemocnění páteře je nejlépe objektivizováno (neurologické a ortopedické nálezy, porucha funkce dolních končetin, chůze o berličích) a mělo nejvýznamnější funkční dopad na pokles pracovní schopnosti žalobkyně. Inkontinenci moči i psychiatrické obtíže PK MPSV zhodnotila jako potíže doprovodné, nikoli za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. PK MPSV uzavřela, že zdravotní stav žalobkyně ke dni napadeného rozhodnutí odpovídal druhému stupni invalidity.
11. Posouzení OSSZ Pardubice ze dne 21. 12. 2023 označila PK MPSV v Hradci Králové za neobjektivní, neboť OSSZ hodnotila inkontinenci III. stupně pouze podle počtu použitých inkontinenčních pomůcek, aniž by vycházela z objektivizovaného zdravotního stavu doloženého podrobným urogynekologickým nálezem, a to i ve srovnání s nálezem téhož lékaře ze dne 16. 12. 2022.
12. Posouzení IPZS Pardubice ze dne 14. 1. 2025 (tj. posudek, který byl podkladem prvostupňového rozhodnutí v této věci) pak PK MPSV v Hradci Králové označila za

posudkový omyl, neboť IPZS nesprávně vyhodnotil rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně jako psychosomatickou poruchu, a nikoli jako depresivní poruchu podle kapitoly V., pro kterou je žalobkyně dlouhodobě léčena od roku 2016.

13. Rovněž posouzení IPZS Ústí nad Labem ze dne 27. 5. 2025 (tj. posudek, který byl podkladem žalovaného rozhodnutí) označila PK MPSV v Hradci Králové za posudkový omyl, neboť IPZS nesprávně vyhodnotil rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně jako somatoformní projev psychické poruchy, ačkoli z citovaného urogynekologického nálezu MUDr. H. ze dne 16. 12. 2022 takový závěr nevyplývá.
14. PK MPSV doplnila, že hodnotila lékařské zprávy ke dni vydání napadeného rozhodnutí, tj. ke dni 11. 6. 2025. Lékařské zprávy vydané po tomto datu je možné uplatnit v novém řízení.
15. Podle § 3 správního řádu: *Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
16. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění: *Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
17. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění: *Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
18. Jak plyne z konstantní judikatury, např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37 (rozsudky NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz): *„[p]osuzování míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám.“*
19. Podle § 4 odst. 2 ZOPSZ jsou v přezkumném soudním řízení k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob povolány posudkové komise. V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75).
20. Správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku), případně zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).
21. Posudek PK MPSV soud hodnotí jako úplný, přesvědčivý, řádně odůvodněný, splňuje veškeré náležitosti dané zákonem, a proto z něj při rozhodování vycházel. Posudek

PK MPSV vychází z dostatečného množství lékařských nálezů. PK MPSV srozumitelně vysvětlila, z jakých důvodů dospěla k odlišným závěrům od předchozích posudků, když objasnila, v čem byly předchozí posudky nedostatečné a proč jejich závěry neodpovídaly objektivizovaným lékařským nálezům. Soud tak považuje za prokázané, že žalovaná ve správním řízení nezjistila přesně a úplně skutečný stav věci, když při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti žalobkyně podhodnotila její zdravotní stav. U žalobkyně se k datu vydání žalovaného rozhodnutí jednalo o invaliditu druhého stupně, neboť její pracovní schopnost poklesla o 50 %. Žalovaná nenaplnila § 3 správního řádu a dopustila se tak vady řízení.

22. Vzhledem k tomu, že správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává a nenahrazuje tak činnost lékařů, nemá s ohledem na výše uvedené důvod jakkoli zpochybňovat závěry PK MPSV. Krajský soud proto žalované rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaná ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem soudu vysloveným ohledně stupně invalidity žalobkyně, včetně příslušného zákonného zařazení zdravotního postižení žalobkyně a procentuálního ohodnocení míry poklesu její pracovní schopnosti ve smyslu přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, jak je uvedeno shora. V dané věci proto bude žalovaná v dalším řízení vycházet z posudku PK MPSV, pracoviště v Hradci Králové, ze dne 3. 12. 2025.
23. Pro úplnost krajský soud doplňuje, že neprovedl důkazy lékařskými zprávami vydanými po datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. platí, že při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Pokud má žalobkyně za to, že se její zdravotní stav po datu vydání žalovaného rozhodnutí zhoršil a případné lékařské zprávy tomu nasvědčují, může podat novou žádost o změnu výše invalidního důchodu.
24. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle zásady úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a žalované uložil povinnost nahradit žalobkyni účelně vynaložené náklady soudního řízení, tj. náklady právního zastoupení žalobkyně podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „advokátní tarif“). Náklady právního zastoupení představuje odměna právního zástupce žalobkyně za 2 úkony právní služby v celkové výši 9 240 Kč podle § 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 [příprava a převzetí zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. a), sepsí žaloby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Dále náklady řízení tvoří paušální náhrada hotových výdajů za 2 úkony právních služeb podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 900 Kč. Odměna právního zástupce žalobkyně proto činí 10 140 Kč. Protože právní zástupce žalobkyně byl ke dni poskytnutí výše uvedených úkonů plátcem DPH, takto přiznané náklady řízení se zvyšují o částku 2 130 Kč (srov. nález Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2025, sp. zn. IV.ÚS 1501/24). Celkové náklady řízení tak činí 12 270 Kč.
25. Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náklady řízení k rukám jejího právního zástupce podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. Soud k náhradě nákladů řízení stanovil přiměřenou lhůtu k plnění v délce 30 dnů podle § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 18. března 2026

JUDr. Petra Venclová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně